

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Dykkar ref.:

Vår dato: 31.03.2016

Vår ref.: 2016/1525

Arkivnr.: 433.0

Jan Bredo Våland
Vålandsvn. 54A
4365 NÆRBØ

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 52 03 00

E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Løyve til utsetjing utanlandske treslag skogproduksjon, hybridlerk, Sveine, 34/1 Hå

Nærbø skogselskap SA v/Tobias Gudmestad har søkt om å planta hybridlerk på gnr/bnr 34/1 i Hå kommune i Rogaland. Området er på om lag 8 dekar og er i avverka plantefelt med tidlegare sitkagran. Me vurderer at utsetjinga i liten grad vil føra til risiko for uheldige følgjer for naturmangfaldet og gjev løyve som søkt om med nokon vilkår.

Me viser til søknad, mottatt 02.02.2016, der de søker om å planta utanlandske treslag til skogproduksjon på gnr/bnr 34/1 i Hå kommune.

Heimel

Utsetjing av utanlandske treslag krev godkjenning frå Fylkesmannen i samsvar med *forskrift om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål (25.05.2012 nr. 460, jf. naturmangfaldlova kap. IV.*

Søknaden

De har søkt om å planta til eitt felt på 8 daa med 2000 planter av hybridlerk.

Det aktuelle arealet er på eigedomen dykkar på Sveine gnr/bnr 34/1 i Hå.

De ønskjer å planta hybridlerk for å planta ny skog etter hogst av sitkagran.

Fylkesmannen si vurdering

Handsaming etter denne forskrifta skal hindra at planting av utanlandske treslag gir uheldige konsekvensar for naturmangfaldet, jf. § 1. Forvaltingsmåla for naturtypar og artar skal ikkje bli trua av dei framande artane, direkte eller indirekte, jf. naturmangfaldlova §§ 4 og 5. Når me vurderer ein søknad om utsetjing, skal det leggjast vekt på eventuelle uheldige følgjer for naturmangfaldet, inkludert særleg uheldige følgjer for biologisk mangfald, jf. forskrifta § 7 første ledd. Alle offentlege vedtak som kan ha verknader for naturmangfaldet skal vurderast etter naturmangfaldlova §§ 8 – 12, jf. § 7. I tillegg har Fylkesmannen lagt vekt på andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14.

§ 8 set krav om at vedtak bygger på vitenskapleg kunnskap om bestandssituasjonen til ulike artar, utbreiing og økologisk tilstand til naturtypar, samt effekten av påverknad. Hybridlerk er vurdert av Artsdatabanken som ein art med låg risiko for naturleg spreiding med skadelege økologiske verknader for norsk natur (LO) (Norsk svarteliste 2012).

Det finst mykje kunnskap om naturmangfaldet i og rundt Sveine og ein god del kunnskap om det omsøkte treslaget. Naturtypekartlegginga i Naturbase er frå 1998 og 2002 med suppleringar frå 2004, 2006, 2013 og 2014. Me har også nytta opplysningar frå Artskart. Fylkesmannen vurderer difor at det er tiltrekkelig vitskapleg og erfaringsbasert kunnskap i denne saka.

Plantefeltet som er omsøkt har hatt ein generasjon med sitkagran. Det er ingen registreringar av norske ansvarsartar, trua artar eller naturtypar på området som skal plantast til. Det har heller ikkje kome fram opplysningar som kan tyda på at det i utsetjingsområdet finst andre artar, eller naturtypar som det er eit ansvar for å ta vare på, jf. forvaltningsmål i naturmangfaldloven §§ 4 og 5. Fylkesmannen ser difor ikkje at utplanting av hybridlerk vil kunna føra til tap av biologisk mangfald på sjølve utplantingsarealet.

Fylkesmannen må likevel vurdere moglege framtidige følgjer for naturverdiar rundt plantefeltet.

Bortsett frå eit nyleg tilplanta felt med ulike lauvskogsartar, er heile det omsøkte feltet omkransa av eit stort felt med sitkagran (opplysningar frå søkar på telefon). Utanfor sitkagranfeltet er det store felt med kystlynghei, intakt låglandsmyr, kystmyr, viktige bekkedrag, samt utmark og dyrkamark. Det er nokre andre større og mindre plantefelt med barskog i nærleiken – dei fleste skal vera med sitkagran.

Tabellen under viser kartlagde prioriterte naturtypar og raudlista artar nærare enn 2 km frå utplantingsfeltet, retning frå feltet og kva verdi dei har. Me har vidare vurdert påverknaden på prioriterte naturtypar og raudlista artar i ein avstand på omkring 5 km frå utplantinga. Verdi/status er sett ut frå gjeldande verdisetjing/raudlistestatus per 21. mars 2015.

Områdenamn	Naturtype	Verdi/Status	Avstand til utsetjingsområdet	Retning frå utsetjingsområdet
Kaneheia	Viktig område for grashoppesongar (NT), vaktel (NT), trane og songsvane		90 m	Vest
Lindal - sør	Intakt låglandsmyr m/ større areal med kystlynghei	A – svært viktig	122 m	Søraust
Oppstad – aust	Kystlynghei m/intakte bekkedrag og tjern, vipe (EN), storspove (VU), grashoppesongar (NT), vaktel (NT), sivsporv (NT), sivhauk (VU), boltit (ansv. art)	B – viktig Utvald naturtype	260 m	Vest
Tjelmsenga	Viktig bekkedrag m/ myrer og dammar, vipe (EN), storspove (VU), hare (NT) og jordugle (ansv. Art)	A – svært viktig	860 m	Sør(aust)
Våland – sør	Intakt låglandsmyr m/ større areal med kystlynghei	A – svært viktig	940 m	Aust
Oppstad	Kystlynghei	A – svært viktig Utvald naturtype	1,1 km	Vest
Våland 3 Are sør	Intakt låglandsmyr	B – viktig	1,3 km	Nord(aust)
Tjelmsenga 2	Kystlynghei	A – svært viktig	1,3 km	Søraust
Våland 2 Are vest	Intakt låglandsmyr m/vaktel	C – lokalt viktig	1,3 km	Nord(aust)
Vålandstjørna	Rik kulturlandskapssjø m /vipe (EN), knekkand (EN) og grashoppesongar (VU)	B – viktig	1,3 km	Nordaust
Våland 1 Are sør	Naturleg fisketomt tjern	B – viktig	1,4 km	Nord(aust)
Vålandstjørna sør	Naturleg fisketomt tjern	B – viktig	1,5 km	Nordaust

Oppstad	Småbiotopar med svært frodig høgstaude edellauvskog, stadvis sumpskog	B – viktig	1,5 km	Sørvest
Nygård sør for Tvihaugåna**	Småbiotopar m/sump/fuktmark	B – viktig	1,6 km	Sørvest
Nygård*	Grashoppesongar Vaktel Sterkt trua art	Nær trua (NT) Sterkt trua (EN)		
Oppstad sør*	Vipe Annan art Fiskemåke Kornkråke Stare Sandvale Grashoppesongar Vaktel	Sterkt trua (EN) Nær trua (NT)		
Hellandsmyrene	Kystmyr – intakt låglandsmyr m/ sørleg myrsnipe	A – svært viktig	1,7	Aust
Tunheimsmarka – sør	Fuktig lynghei	C – lokalt viktig	1,7 km	Nord(aust)
Tunheimsmarka – nord	Fuktig lynghei	C – lokalt viktig	1,8 km	Nord(aust)
Ualand 2	Intakt låglandsmyr	C – lokalt viktig	1,8 km	Sør(aust)
Ualand 1	Intakt låglandsmyr	C – lokalt viktig	1,8 km	Sør
Indrebø	Småbiotopar	C – lokalt viktig	1,8 km	Nordvest
Tvihaugåna – sør for Åna	Småbiotopar m/sump/fuktmark	C – lokalt viktig	1,9 km	Sørvest
Tvihaugåna ved Åna	Viktig bekke drag m/	B – viktig	1,9 km	Sørvest
Risa sør	Kystlynghei	C – lokalt viktig	2,0 km	Nord
Sveineskogen*	Nær trua art	Nær trua (NT)	190 m	Sørvest
Aardal*	Vipe Annan art Hettemåke Songlerke Tyrkardue Stare	Sterkt trua (EN) Sårbar (VU) Nær trua (NT)	810 m	Sørvest
Våland*	Nær trua art	Nær trua (NT)	1,1 km	Nordaust
Løgesteinen*	Vipe Annan art Storspove Songlerke Annan art Kornkråke Gauk Bergirisk Taksvale Annan art Dvergfolk	Sterkt trua (EN) Sårbar (VU) Nær trua (NT) Norsk ansvarsart	1,3 km	Nordvest
Skoghaugen*	Vipe Annan art Songlerke Annan art Sivsporv Sandvale Stare Grashoppesongar	Sterkt trua (EN) Sårbar (VU) Nær trua (NT)	1,5 km	(Sør)aust
Risa*	Sterkt trua art	Sterkt trua (EN)	1,9 km	Nord

	Vaktel Sivsporv Grashoppesongar Gauk Stare Annan art	Nær trua (NT)		
	Dvergfolk	Norsk ansvarsart		
Synesvarden	Hei- og myrområde	Landskapsvernområde m/ plantelivsfredning	3,8 km	Søraust

*Lokalitetar for raudlista artar

** Ser oppgrøfta ut på ortofoto

Utanlandske treslag kan i utgangspunktet berre plantast ut dersom det er minimal risiko for at dei spreier seg, jf. Miljøverndepartementet sin rettleiar til forskrifta.

Hybridlerk er ein hybridart mellom europalerk og japanlerk. Spreiingsdistansen til hybridlerka har ikkje blitt vurdert i «Kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold» (DN-utredning 8-2012), men den same rapporten viser at japanlerk har lette frø som kan spreia seg opp til 5 km frå mortreet, medan europalerka kan spreia frøa sine opp mot 2 km. Gitt at eit plantefelt gjerne skal stå i minst 70 år, så vil ein kunne venta at svært mange frø spreier seg langt. Naturmangfaldloven § 9 (føre-var-prinsippet) må difor leggjast til grunn i høve spreingsfare til verdifull natur i områda rundt plantefeltet, jf. tabellen over.

Bortsett frå det omsluttande Sveine-plantefeltet, er områda rundt det omsøkte arealet i stor grad ope, med etter høva få framande treslag frå før, så i utgangspunktet vil plantinga på sikt kunna utgjera ei vesentleg endring av frøpresset på områda rundt. Men fordi det omsøkte feltet er heilt omslutta av Sveinefeltet, og det er planta eit felt med heimlege treslag heilt inntil det omsøkte arealet, vil dette kunna fungera som ein buffer som fangar opp det meste av frøa frå det nye feltet.

Påverknad av økosystemet skal vurderast ut frå den samla belastninga som økosystemet er, eller vil bli utsett for (naturmangfaldloven § 10). Det vil seia at ein må vurdere heilskapen av mellom anna dei økologiske eigenskapane til treslaget og påverknaden det har på det stadeigne naturmangfaldet i det aktuelle området. Relevante faktorar kan til dømes vera verknaden det har på stadeigne artar, endring i miljøtilhøve, genetisk innblanding og spreiring til naturmiljøet, jf. Miljøverndepartementet sin rettleiar til forskrifta (2012).

Me viser til tabellen ovanfor. Fylkesmannen i Rogaland vurderer ei utsetjing av hybridlerk i eit område som er omslutta av mykje sitkagran og annan skog, til å ha liten ekstra negativ påverknad på økosystemet i området.

Driftsmetodar og teknikkar skal i utgangspunktet ta best mogleg omsyn til naturmiljøet, slik at resultatet gir dei beste samfunnsmessige resultata (naturmangfaldloven §12). For vurderinga av om ein kan gi løyve til å planta ut framande treslag, skal dei uheldige følgjene som utplantinga kan føra til, vegast opp mot andre viktige samfunnsinteresser, mellom anna nytteverdien av utplantinga, jf. naturmangfaldlova § 14.

Viktig samfunnsinteresse i denne samanhengen er den klimaeffekten som skogproduksjon måtte innebera; og den verdiskapinga som kvalitetsproduksjon av tømmer gir.

Det er positivt at ein vel å skifta ut sitkagran, som er vurdert til å ha svært høg risiko for å gjera skade på det biologiske mangfaldet, med hybridlerk, som gir lågare grad av risiko for det biologiske mangfaldet. Når ein veg fordel med utplanting opp mot fare for spreiring til viktige naturtypar, vurderer Fylkesmannen at bruk av hybridlerk vil kunna gi eit samfunnsnyttig akseptabelt resultat her, jf. naturmangfaldlova §§ 12 og 14.

§11 adresserer ansvaret for eventuelle skadar på naturmiljøet til tiltakshavaren. Kostnadar ved å bøta på eventuelle skadar, eller ved å førebyggja skadar, skal dekkast av tiltakshavar, så langt dei er innanfor rimelege grenser.

De søker om å planta hybridlerk inne i eit område med mykje sitkagran og andre framande treslag, slik at plantinga utgjer ei lita endring av frøpesset på områda rundt. Ut frå den kunnskapen me har om sitkagran, er det naturleg å anta at sitkagrana rundt det omsøkte lerkefeltet sannsynlegvis vil spreia seg både inn i lerkefeltet og utover utanfor Sveineskogen.

Fylkesmannen ser positivt på utskifting av sitkagran til hybridlerk, og meiner at med dei rette føringane vidare vil denne utplantinga kunna vera byrjinga på å få opp ein kulturskog som ikkje påfører det sårbare miljøet rundt skade. Då er det viktig å få på plass ein god heilskapleg praksis. Søkar må plikta seg til å fjerna sitkagran som måtte spreia seg inn i det omsøkte lerkefeltet. Det same gjeld all lerk som måtte spreia seg ut frå det omsøkte feltet. Dette vil i praksis seia lusing, hogst og fjerning av all lerk som er i nærområdet, både i og utanfor Sveineskogen. For at dette skal kunna gjennomførast i praksis, kan det vera aktuelt å skriva avtalar med naboane for å sikra at de kan gå inn og fjerna framand lerk frå Sveineskogen på deira eigedom, dersom det skulle bli aktuelt.

Me minner også om aktsemdsplikta i naturmangfaldloven § 6 og i forskrift om framande organismar kap. V. Etter denne har skogeigar også ansvar for å hindra spreining av frø frå eksisterande plantefelt, (t.d. resten av Sveineskogen), og skal så langt som mogleg, søka å hindra at utsetjinga får uheldige følgjer for det biologiske mangfaldet. I dette ligg det eit krav om å overvaka eksisterande plantefelt og å setja i verk rimelege tiltak dersom det vert påvist spreining.

Under føresetnad av at framtidig spreining av hybridlerk og andre framande treslag i Sveineskogen blir overvaka og handtert som nemnt, kan me ikkje sjå at den omsøkte plantinga vil vera til vesentleg skade for naturmangfaldet.

Dette dokumentet må gjerast kjent og overførast samtidig som eventuelt eigarskifte til ny eigar.

Konklusjon

Fylkesmannen vurderer den omsøkte utplantinga til på sikt å gje liten risiko for uheldige følgjer for naturmangfaldet. I vektinga mot andre viktige samfunnsinteresser, har Fylkesmannen kome fram til at utplanting av hybridlerk kan gje eit samfunnsmessig akseptabelt resultat. Med denne bakgrunnen gir Fylkesmannen løyve til å planta ut hybridlerk i Sveineskogen.

Vedtak og vilkår

Fylkesmannen gir med dette løyve til å setja ut 2000 hybridlerk på 8 daa på eigedom 34/1 i Hå kommune. Arealet er avmerka på kart vedlagt løyvet.

Vilkår:

- All spreining av sitkagran inn i det omsøkte lerkefeltet skal fjernast.
- Spreining frå lerk utanfor det omsøkte feltet skal overvakast og fjernast.
- Skogeigar skal utarbeida ein plan for internkontroll som skal visast fram ved eventuelle tilsyn. I tråd med § 10 i forskrifta skal denne minst innehalda:
 - Rutinar de følgjer for å sikra at krav i eller i medhald av *forskrift om utsetjing av utanlandske treslag*, samt vilkår i dette løyvet vert følgde.

- Rutinar de følgjer dersom det oppstår avvik, samt opplysingar om kven som er ansvarlege for at rutinane bli følgde.
 - Rutinar de følgjer for å hindra at avvik gjentar seg og opplysingar om kven som er ansvarlege.
- Trea skal hoggast seinast ved biologisk hogstmogen alder.
 - Det skal ikkje setjast att livslaupstre av utanlandske treslag ved hogst (jf. forskrifta).
 - Ved avvik frå vilkåra eller forskrifta kan ansvarleg styresmakt oppheva, endra, eller setja nye vilkår i løyvet i samsvar med naturmangfaldloven § 67. Ved eventuelt pålegg om tilbakeføring av arealet vil kostnadene bli lagde på skogeigar.
 - Det skal ikkje gravast nye grøfteløp i, eller rundt myr.
 - Tiltaket skal ikkje utførast før tidlegast ei veke etter at klagefristen er ute og ein eventuell klage er ferdig handsama.
 - Ved avvik frå vilkåra eller forskrifta kan ansvarleg styresmakt oppheva, endra, eller setja nye vilkår i løyvet i samsvar med naturmangfaldloven § 67. Ved eventuelt pålegg om tilbakeføring av areala vil kostnadene bli lagde på skogeigar.

—

Dette løyvet er gyldig i 5 år frå den dato det er gitt. Dersom tiltaket ikkje er gjennomført innan fristen, og det ikkje ligg føre søknad om utsett frist, vert løyvet automatisk trekt tilbake.

Klage

De kan klaga på vedtaket innan 3 veker etter du har mottatt dette brevet, jf. forvaltningslova sine reglar. Ein eventuell klage skal sendast til Fylkesmannen i Rogaland. Dersom Fylkesmannen ikkje gjer om eige vedtak, skal klagen handsamast av Miljødirektoratet.

Med helsing

May Britt Jensen
fylkesmiljøvernsljef

Torborg Berge
rådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift

Saksbehandlar: Torborg Berge
Saksbehandlar telefon: 51 56 89 39
E-post: fmrotbe@fylkesmannen.no

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Nærbø Skogselskap SA	Bernervn. 340	4365	NÆRBØ
Hå kommune	Postboks 24	4368	Varhaug